

permissionem, ac propriam et absolutam prævisionem peccati, Christus non fuit prædestinatus ut redemptor hominum, sed solum post peccatum permisum et prævisum. Potest quidem dici Christus in eo signo prædestinatus ut justificator, et ut glorificator hominum, atque adeo ut Salvator, quatenus hoc nomine significari potest auctor salutis, etiam si peccatum non intercedat, quomodo exponi potest Irenæus supra. Potest etiam Christus in eo signo dici prædestinatus redemptor quoad potestatem (ut ita dicam) et sufficientiam, quia tantæ dignitatis præordinatus est, et opera ejus sufficientissima esse possent ad remedium, si necessarium esset, quomodo loquitur Cyrillus supra. Non est tamen in eo signo absoluta voluntate a Deo prædefinitum, ut exerceret actualiter munus redemptoris, et hoc sensu sequitur hæc conclusio ex præcedenti, et ita eam docent idem Theologi, quia prædestinari hoc modo in redemptorem, et in carne passibili, idem fere sunt. Docet etiam illam Rupertus supra, ad illam accommodans illud ad Hebræos 2: *Decebat eum propter quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, scilicet, secundum divinam prædestinationem, in qua propter Christum decreverat Deus multos homines in gloriam adducere, auctorem salutis eorum per passionem consummari. Illud enim charitatis propositum (inquit Rupertus) non evacuat ex adverso veniens peccatum, sed statim ac mortui sumus, ejus passio ordinata est, quoniam decebat eum, propter quem omnia, etc.* Ad hunc etiam modum intelligi potest illud Psal. 39. quod de Christo exponit Paulus, ad Hebr. 10: *Sacrificium et oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi; non ergo aptavit Deus corpus Christi accommodatum passionibus, donec peccatum vidi, pro quo nullum aliud sacrificium sufficiebat. Et confirmatur ratione supra indicata, nam, si prius quam Deus permitteret homines labi in peccatum, lapsos videret, absolute et efficaciter voluit ut Christus esset redemptor, voluit etiam ut homines indigerent redemptione, nam hæc duo correlativa sunt, et unum dicit ordinem intrinseco ad aliud; sed hoc est omnino falsum, quia indigere redemptione est subesse peccato, et hoc nunquam Deus voluit, aut prædefinivit, sed voluit tantum permettere. Neque satis est dicere per illam præscientiam simplicis intelligentiæ præcognitum fuisse peccatum, antequam esset permisum, saltem scientia illa conditionata, quia talis*

præscientia non mutat ordinem voluntatis, nec potest efficere quin unumquodque objectum sit amandum, prout amabile est, atque adeo ut id, quod omnino necessario supponit peccatum, et amabile non est, nisi ut pena vel satisfactio pro peccato, efficaciter intendi aut definiri debeat, nisi supposita permissione, et absoluta prævisione peccati.

12. Et eadem ratione, non satis est dicere per eamdem scientiam simplicis intelligentiæ simpliciter præcognosci peccatum futurum, quatenus per eamdem intelligentiam præcognoscitur, Deum permisurum illud; quia, licet hoc concedamus, tamen hæc præscientia supponit voluntatem ipsam divinam, ut præsentem saltem objective; ergo supponit debitum ordinem in ipsa voluntate, atque adeo futuram voluntatem permittendi illud, ut priorem, quam efficaci voluntate puniendo illud, tam in Christo quam in nobis. Unde tandem confirmatur conclusio, quia non videtur posse negari quin Deus in illo primo signo rationis potuerit prædefinire incarnationem tantum quoad substantiam ejus, et eas proprietates quæ per se illam consequuntur, et pertinent ad perfectionem simpliciter animæ assumptæ, quia totum hoc objectum est amabile, et independens a munere redemptoris, quamvis cum eo etiam stare possit. Ergo recte intelligitur Deum ita voluisse incarnationem in eo signo, non vero passionem atque redemptionem, donec peccatum prævisum est.

13. Et confirmari hoc potest, nam in mente Dei prius intelligimus intentionem finis, et deinde voluntatem exequendi illum per hæc vel illa media; at vero in proposito munus redemptoris est veluti quoddam medium ad nostram salutem, et ad exaltationem et gloriam ipsiusmet Christi; ergo non oportet illud intelligere in primo signo quo facta est electione prædestinatorum, et ipsiusmet Chris

14. *Fundamenta secunde sententiae diluviantur. — Differentia inter attributum redemptoris, et alia Christo convenientia. —* Ad fundamenta secundæ sententiae fere patet responsio ex dictis, nam omnia videntur procedere de voluntate Dei integre seu adæquate concepta priori modo a nobis explicato. Quod si in alio sensu procedant, facile potest eis satisfieri, nam Patrum testimonia jam obiter declarata sunt. Ad rationem vero a nobis factam respondetur, non esse idem judicium de attributo redemptoris, et de cæteris quæ peccatum non requirunt; nam hæc nihil invol-

vunt Deo per se repugnans, nec supponunt aliquid quod Deus ex se efficaciter velle non possit; attributum autem redemptoris aliquid hujusmodi includit, vel potius supponit. Unde alia Christi attributa, ut supremi Regis, capitum, auctoris gratiæ, et consummatoris gloriæ, et similia, videntur esse quasi perfectiones simpliciter simplices, quæ ad perfectionem simpliciter per se pertinent, quia nec perfectionem, nec culpæ defectum necessario involvunt aut supponunt; dignitas autem redemptoris, licet quoad radicalem sufficientiam (ut sic dicam) perfectionem simpliciter importet, et necessario Christo conveniat, tamen, quantum ad actualem usum, et exercitum illius muneric quod in exhibenda satisfactione consistit, non pertinet ad perfectionem simpliciter, sed solum ex præsuppositione peccati.

SECTIO IV.

Quæ fuerit Deo prima ratio seu motivum incarnationis facienda ac prædestinandæ.

1. Quæstio hæc intelligenda est de prima ratione quæ ex parte ipsarum rerum movit divinam voluntatem ad incarnationem volendam, quia ex parte ipsius Dei certum est primam rationem, propter quam omnia operatur, esse bonitatem et gloriam suam; quia vero inter suos effectus, quosdam vult immediate ac proxime propter se, et quia in eis est sufficiens ratio propter quam amentur, et in Deum immediate referantur, alios vero, quia ad alios effectus ordinantur, propter quos etiam amantur immediate, ut ex D. Thoma sumitur, 1, q. 19, art. 5, præsertim ad 3, ideo hoc sensu quærimus quæ fuerit prima ratio volendi incarnationem.

2. In quo est prima sententia, sectione secunda relata, quæ affirmat primam rationem, quæ movit Deum ad volendam incarnationem, et prædestinandam illam, fuisse remedium peccati in humano genere prævisi. Hæc existimatur esse D. Thomæ, et eam sequuntur discipuli ejus, et alii auctores, quos ibi indicavi; et fundamentum est ibi positum, quia Scriptura et Sancti hanc potissimum causam assignant.

3. Secunda sententia dicit Deum per se primo voluisse hoc mysterium propter se ipsum, et propter ejus excellentiam, et ad universi complementum, consequenter vero, et quasi oblata occasione peccati, voluisse etiam illo uti in remedium peccati. Hanc tenent

Alens., Albert., Scot., et alii, sectione secunda citati pro secunda sententia, quorum fundatum sumendum ex ordine prædestinationis hujus mysterii supra explicato.

4. Tertia sententia media esse potest, quæ utramque positam quodammodo amplectatur, et primam rationem volendi hoc mysterium esse dicat, tam excellentiam ipsius mysterii, quam nostram redemptionem, ita ut in primo signo, quo Deus voluit hoc mysterium, ex utraque ratione, tanquam ex quodam completo motivo divina voluntas fuerit inclinata. Quam sententiam videtur docere Cyril. Alexan., 5 Thesaur., c. 8, quem locum infra latius tractabimus. Favet etiam Nazianenus, orat. 38 in Natale Dom.; Athan., serm. 3 contra Arium, et lib. de Human. Verb., quorum verba supra adduxi. Et fundamentum hujus sententiae esse potest, quia Scriptura significat Christum per se et primo fuisse prædestinatum inter omnes creature, in quo indicat per se fuisse amatum ac propter se multo magis quam Angelos vel homines; deinde semper vel frequentius assignat rationem hujus mysterii ex redēptione nostra, indicans, hanc etiam rationem, divinam voluntatem ad hoc mysterium volendum inclinasse; sed possunt hæc duæ rationes per modum unius completi motivi conjungi, et copulari in illa prima divina voluntate, qua hoc mysterium prædefinitum est; ergo ita videtur asserendum. Consequentia cum majori satis ex supra dictis patet. Minor declaratur breviter ex dictis, quia ante illam voluntatem præsciebat Deus indigentiam futuram in humano genere propter peccatum (modo saltem explicato in fine præcedentis sectionis), et præsciebat hoc mysterium non solum in se esse dignissimum, et ad completam universi perfectionem aptissimum, verum etiam efficacissimum ad remedium peccati. Ergo optime intelligitur, Deum propter has omnes rationes simul, et per modum unius, fuisse inclinatum ad incarnationem volendam.

5. Ut quæstio hæc definiatur, præ oculis habenda est distinctio illa de duplice consideratione divinæ voluntatis, scilicet, ut adæquate terminatur ad res, et ad omnes effectus quos in eis efficit vel permittit; vel ut precise terminatur ad quasdam res ut fines aliarum, et e contrario ad quasdam ut ad media ad alias communum, utilitatem vel honorem ordinata. Uroque enim modo considerari potest voluntas divina in ordine ad mysterium incarnationis, et utroque etiam modo inquiri

potest prima ratio ac motivum ejus; sed præcipue hic loquitur priori modo, ubi primariam Christi prædestinationem investigamus. Unde ulterius considerandum est, variis modis posse aliquod motivum voluntatis esse et vocari primum, scilicet, origine et excellentia, efficacia et adæquatione. Supponit enim hæc comparatio (id quod verissimum est) posse eamdem voluntatem ad idem objectum ex pluribus motivis ferri, sive id faciat pluribus actibus, aut realiter, aut ex natura rei distinctis, ut fortasse in nobis contingit, sive uno æquivalente pluribus, qui ratione nostra possit in plures distingui, ut in Deo videre licet; in nobis ergo contingere potest ut ordine originis seu durationis unum tantum motivum prius moveat voluntatem, ita ut propter illud solum prius velit tale objectum, postea vero occurrat aliud motivum, vel æque, vel magis bonum et efficax, et quod propter illud etiam incipiat ferri voluntas, alterum non relinquendo, quod fuit quidem primum via generationis, fieri tamen potest ut non sit primum excellentia aut efficacia, tunc autem neutrum ex illis est adæquatum respectu talis voluntatis prout operantis ex utroque motivo simul, sed ex utroque coalescit integrum motivum talis voluntatis, respectu adæquatae motionis ejus. Necesse est autem prædicta motiva esse ejusmodi, ut tota similia, seu ita moveat voluntatem, ut quodlibet eorum de se sufficiat, et de facto ita moveat, ut propter illud solum ita moveatur voluntas, quod si aliud non adesset, etiam moveretur; nam de ratione causæ totalis est, ut ipsa sine alia sufficiat in suo genere ad effectum, et quod in eum influat quantum in eo genere necesse est. Unde, si motiva talia sint ut neutrum per se sufficiat, utrumque autem simul sumptum moveat voluntatem, neutrum erit totale motivum, sed partiale; et ex utroque unum sufficiens conficiet; si vero unum sit per se sufficiens, aliud vero minime, illud prius non solum est præcipuum, sed etiam illud solum est totale, imo solum id meretur nomen motivi terminantis voluntatem, nam aliud solum est veluti coadiuvans, magisque impellens, quo modo aliqui rationem priorem motivam vocant, posteriorem vero impulsivam. Si vero utrumque sit per se sufficiens, et unumquaque ita actu moveat voluntatem, ut, eo posito, voluntas moveatur independenter ab alio, tunc utrumque est totale motivum. Quod vero non repugnet hoc modo moveri voluntatem

ex pluribus motivis, experientia videtur notum, et ratione, quia possunt singula motiva habere sufficientem virtutem ad voluntatem movendam, et possunt simul repræsentari; ergo voluntas pro sua libertate potest ex utroque moveri dicto modo, quia unum motivum non impedit, aut necessario excludit aliud. Nec propterea fit ut ejusdem effectus sint proprie duas causæ totales, quia, licet effectus exterior seu materiale objectum voluntatis sit idem, tamen ipsa motio, seu affectio voluntatis, secundum rem vel rationem est diversa.

6. In voluntate igitur divina, seclusa omni imperfectione, quæ in successione et multitudine actuum consistit, hæc omnia esse possunt, quæ a nobis juxta captum nostrum secundum ordinem seu distinctionem rationis considerantur. Atque hoc modo intelligimus, aliquod motivum voluntatis divinæ posse esse primum origine, non duratione, sed causalitate finis, seu ordine intentionis, et post hoc motivum intelligimus, posterius ratione posse adjungi aliud, quod non solum sit impulsivum seu adjuvans, sed etiam vere motivum per se sufficiens, magis vel minus efficax pro objectorum vel motivorum varietate. Et a fortiori intelligi potest, simul et in eodem signo rationis determinari divinam voluntatem ad aliquid volendum propter plura motiva totalia, ac per se singula sufficientia ad inclinandam divinam voluntatem; nihil enim hominum magis in divina voluntate repugnat quam in nostra, neque aliquam imperfectionem includit. In praesente ergo quæstione, imprimis inquirere oportet an in volendo incarnationem, Deus unum tantum vel plura haberit motiva, nam omnes opiniones citatæ videntur sentire, unicam tantum fuisse hujusmodi adæquatam rationem, quæ divinam voluntatem movit ad incarnationem volendam; et hoc sensu dicunt illud motivum fuisse primum negative, id est, unicum, quia ante illum nullum fuit aliud, nec etiam post illum. Sed ut magis intelligatur opinionum diversitas, oportet distinguere substantiam mysterii a modo ejus, quod fieret in carne passibili, et in redemptionem hominum. Prima ergo sententia utrumque conjungit in uno veluti adæquato objecto materiali, et in una determinatione libera voluntatis divinæ, quam simul, etiam secundum rationem, Deus habuit, ejusque unicum adæquatum motivum fuit hominum redemptio. Secunda vero opinio illa duo distinguit tanquam diversa materia-

lia objecta, quæ actibus secundum rationem distinctis, et in signis priori et posteriori secundum rationem Deus voluit, et ideo distinguunt etiam motiva harum voluntatum, et mysterium quod substantiam suam et absolute dicit fuisse amatum propter se, id est, quia in ipso per se sumpto divina bonitas maxime communicatur, et sapientia reluet, et ideo hoc vocat primum motivum divinæ voluntatis ad hoc mysterium, quia substantia mysterii prius necessario prædefinita est quam modus, supposita distinctione rationis quam hæc opinio supponit. Imo, quantum ad hoc, videtur hæc opinio sentire hoc motivum fuisse unicum, quia redemptio hominum non fuit motivum respectu substantiae incarnationis, sed tantum respectu modi, quia supponit jam voluntatem divinam, ad volendum ipsum mysterium secundum se satis determinatam, et ideo quoad hoc non censetur redemptio hominum fuisse ratio motiva, sed ad summum impulsiva seu adjuvans. At vero tertia sententia convenit cum prima in hoc, quod totum mysterium, prout includit substantiam et modum, censem in eodem signo rationis fuisse definitum unico et indivisibili actu, etiam secundum rationem; differt tamen tum in assignando hoc instanti seu signo rationis, juxta ea quæ in secunda et tertia sectione tractata sunt; tum etiam (quod ad rem præsentem spectat) quia non vult proprium et adæquatum motivum hujus voluntatis esse solam hominum redemptionem, sed etiam rationes alias, quæ per se in ipso mysterio reperiri possunt absque occasione peccati, ita tamen ut nullam illarum censeat fuisse adæquatam, sed ex omnibus illis adæquatum motivum consurgere.

7. Dico tamen primo: ratio seu motivum sufficiens et adæquatum volendi incarnationem non fuit unicum tantum, sed plura, non tantum partialia, et quasi constituentia unum adæquatum motivum, sed totalia et per se sufficientia. Hæc conclusio per se est rationi consentanea, et excellentiæ tanti mysterii, ac eminentiæ et comprehensioni divinæ naturæ, quæ perfecto et exacto modo intelligitur velle ea quæ vult. Primum ergo, quod in hoc mysterio plures rationes similes inveniantur, ex his quæ diximus in comment. art. 1, et in disp. 3, sect. 3, et in toto art. 2, manifestum est. Et declaratur breviter, nam in hoc divino opere, sicut et in aliis, imprimis considerari potest intrinseca ratio et motivum, deinde aliae extrinsecæ. Quod ergo attinet ad intrin-

ptio; ergo nullus potest cum fundamento, sed tantum divinando, affirmare habuisse Deum aliud motivum præter hoc ad incarnationem volendam, præsentim cum sancti Patres supra, sect. 2, citati nullam aliam assignent, imo etiam interdum omnem aliam excludere videantur, ut significat illa interrogatio Gregorii Nazianzeni, orat. 36: *Humanitatis suscepæ causa nostra est, quid enim aliud esse potuisse?* Et expresse Augustinus, lib. de Peccat. merit., c. 29, dicit, *non ob aliam causam Jesum Christum in carne venisse, nisi ut nos redimeret.* Unde lib. 3 Hypogn. interrogat: *Quid opus erat Deo, si status integer nature maneret humanæ, carnem suscipere nostram?* Similiaque ex Gregorio, Ambrosio, Bernardo, et aliis quos supra retuli; unde interdum addunt, parum fuisse Christum nobis nascendo profuturum, nisi redimendo profuisset, quasi dicant nullam aliam tanti mysterii sufficientem rationem fuisse.

9. *Probatur conclusio.* — Nihilominus tamen probatur dicta conclusionis pars, nam imprimis, quod attinet ad intrinsecum motivum, quamvis in Scriptura sacra specialiter non declaretur, ex generalibus locutionibus et ex ipsa rei natura posset sufficienter colligi; nam, licet divina voluntas sit libera, nihilominus intelligimus sapientissime et prudentissime omnia operari; et ideo, sicut universas res per se voluit propter perfectiones earum, et ad completam sui communicationem, ita multo majori ratione credendum est, hac ratione et modo hoc mysterium incarnationis voluisse; neque oportuit hanc rationem specialiter in Scriptura declarari, sed satis fuit non excludi. In divina namque Scriptura oportuit extrinsecas rationes vel motiva divinorum operam explicari; nam illa, eum sint extrinseca, et pertineant tantum ad finem operantis, non possunt aliter nobis innotescere; motivum autem intrinsecum, cum ex re ipsa manifestetur, satis est non excludi, quia nisi hoc specialiter revelatum sit, nulla est ratio cogitandi Deum exclusisse tale motivum. Unde in cæteris Dei operibus, ut sunt cœli, Angeli et homines in esse naturæ et gratiæ, nunquam in speciali legimus voluisse Deum creare singula ex his propter eorum perfectionem, universi complementum, et perfectam divinæ bonitatis communicacionem, sed tantum in communi legimus, Deum propter se, et propter bonitatem suam omnia creasse, ut omnibus seipsum communicaret; et in omnibus bonitatem suam, et quandam

sui similitudinem aliquo modo perfectam intendisse. Ex quo principio concludit D. Thomas, 1 p., q. 50, art. 1, Deum creasse alias creaturas in gradu intellectuali propter earum perfectionem, et majorem cum Deo similitudinem. Quocirca, quamvis in Scriptura interdum declaretur aliqua extrinseca ratio creationis hujusmodi rerum, ut de Angelis, quod sint in ministerium hominum, vel aliquid simile, semper supponi intelligitur illa extrinseca ratio sumpta ex gradu perfectionis uniuscujusque rei. Cur ergo non licebit de hoc altissimo mysterio ita philosophari? Non ergo in hoc divinamus, sed proprias rationes rerum ex revelatis principiis investigamus. Secundo, quod pertinet ad motiva extrinseca, verum non est omnia alia, præter redemptionem, esse in Scriptura sacra prætermissa. Quamvis enim sèpius inculceretur ratio sumpta ex redemptione nostra, propter rationes infra tractandas, non tamen omnino aliae prætermissæ sunt; supra enim, disp. 3, sect. 3, multa loca ex Scripturis citavimus, in quibus alia rationes hujus mysterii explicantur, quæ a peccato vel redemptione non pendent, ut cum dicitur *Christus prædestinatus in gloriam nostram*, 1 ad Corinth. 2; vel, *ut sit nostra justitia et sanctificatio*, 1 ad Corinth. 1; vel, *ut sit caput omnium Angelorum et hominum*, ad Ephes. 4, ad Coloss. 1; vel denique cum dicitur Deus dedisse Filium suum ex dilectione hominum vel totius mundi, Joan. 3. Hanc namque rationes et similes peccatum non supponunt, nec ab illo pendent.

10. Sed aiunt has omnes rationes in redemptione includi, per quam in Christo justificamur et glorificamur, et ipse efficitur caput omnium, et universus mundus renovatur et exaltatur; et ideo has omnes rationes non censeri a redemptione distinctas. Unde fere in omnibus illis locis Scripturæ, ubi illæ attinguntur, statim insinuatur redemptio, vel aliquid quod ad eam pertineat, ut Joan. 5, eum dicitur: *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, statim additur: Ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam aeternam;* non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum; et 1 ad Cor. 2, cum Paulus ait, *Quam prædestinavit Deus in gloriam nostram*, loquitur de Sapientia abscondita, id est, de Christo crucifixo.

11. Sed haec omnia ad summum probant, rationes illas includi aliquo modo in redemptione, et per illam etiam executioni man-

dari, quod etiam declarant citata Scripturæ testimonia, non tamen hoc impedit quominus rationes illæ sint distinctæ a redemptione, et priores illa. Potest enim aliquid in alio includi, et nihilominus ab eo distingui; sic enim mereri nobis liberationem a peccato et remissionem aeternæ penæ, includit mereri nobis gratiam et gloriam, et nihilominus mereri gratiam et gloriam distinctum quid est, et prius, per se loquendo, cum possit hoc sine alio inveniri. Meruit enim Christus Angelis gloriam et gloriam, quibus remissionem culpe aut penæ non meruit. Divina ergo Scriptura non tantum assignat rationes illas ut in redemptione inclusas, sed etiam per se ac simpliciter, et ut sic, distinctæ sunt, et a redemptione separabiles. Imo in rigore, plus includunt quam redemptio, ut est illud Pauli ad Ephesios 4: *Benedixit nos omni benedictione spirituali in cœlestibus in Christo;* hæc enim verba non solum comprehendunt benedictiones cœlestes ex redemptione manantes, sed etiam illas quæ redemptionem præcedunt, quasque in statu innocentia in Adam recepimus; nam Paulus, *omni benedictione*, nullam excludit; ergo ratio prædestinandi Christum in hunc finem necessario debet esse alia a redemptione, et universalior illa, quæ non incommodè explicatur ex supra dicta revelatione hujus mysterii, quæ in statu innocentia facta est Adam; illi enim simul cum mysterio aliqua ratio ejus revelata est, quæ ad ipsum pertineret; nou est autem revelata ratio redemptionis, quia non oportuit illum esse sui peccati praescium, ut recte Augustinus docet, lib. 11 Genes. ad litt., cap. decimo octavo; ergo fuit ei revelata alia ratio prior redemptione, et independens a morte Christi, qua ipse Adam tune non indigebat, ut ait idem Augustinus, lib. de Correct. et gratia, c. 10. Quo ergo fundamento dici potest illam rationem non fuisse per se intentam a Deo, sed solum prout in redemptione inclusam, maxime cum sub hac præcisa ratione non potuerit habere effectum in Adamo, ut in justitia originali creato et existente? Et simile argumentum sumi potest ex revelatione incarnationis facta Angelis in sua creatione, et ex effectibus gratiæ et gloriæ, quos Christi prædestination in eos habuit, ut infra videbimus.

12. Atque hic modus explicandi Scripturas, et has incarnationis rationes, est consentaneus Paulo, citato loco Ephes. 4, ubi post illa verba: *Benedixit nos omni benedictione spiri-*

tuali in cœlestibus in Christo, subdit: *Sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspectu ejus in charitate, qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum, secundum propositum voluntatis suæ, in laudem gloriæ gratiæ suæ, in qua glorificavit nos in dilecto Filio suo.* In quibus verbis altissima ratio et causa prædestinationis Christi, et nostra in ipso, continetur, abstrahens a redemptione, de qua postea additur: *In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, etc.* Quando ergo sancti Patres supra citati solam redemptionem nostram, ut rationem et causam incarnationis assignant, necesse est eos loqui de incarnatione, prout facta est, et passionem ac mortem includit, nam illius secundum id totum, quod includit, nulla est sufficiens ratio præter remedium peccati, et hoc sensu optime fiunt illæ interrogations: *Quid enim aliud causa esse potuisse?* Nam si de incarnatione ipsa secundum se loquamus, quis dubitare potest potuisse Deum plures alias illius causas et rationes habere? Et eodem sensu verum est, parum profuturam nobis fuisse Christi incarnationem, nisi nos redemisset, supposito, videlicet, nostro misero statu et lapsu in peccatum, in quo si nos Christus reliquisset, quid nobis profuisset? Quomodo etiam dixit Leo Papa, *otiosam fore suspicionem carnis, si Christus non impleret carnis ordinem*; loquitur enim contra quosdam haereticos, qui negabant veritatem mortis et passionis Christi; et ideo merito dicit, et in se futuram fuisse otiosam carnis passibilis suspicionem, si vera passio exercenda non fuisse; et nobis etiam fore otiosam, si per illam non fuisse redempti. At vero, si in hoc statu peccati non fuisse constituti, dubitari non potest quin incarnationis Christi, absque morte et passione, potuisse nec in se esse otiosa, sed ad magnam Dei et Christi gloriam, neque nobis inutilis, sed maxime profutura, non ad remissionem mali, sed ad boni promotionem, sicut nunc Angelis profuit, ut supra, disp. 3, sect. 3, late declaratum est.

13. *Alia objectio.* — *Responsio prior.* — Sed adhuc dicet aliquis, quamvis satis probabilius persuasum sit supradictas causas et rationes non solum esse ex se suffientes quasi de possibili, sed etiam de facto omnes illas inclinasse divinam voluntatem, nihilominus tamen nondum esse probatum, singulas ex his rationibus habuisse vim integræ motivi et totalis respectu divinæ voluntatis, quatenus ad incar-